

Формування позитивної мотивації до вивчення англійської мови у студентів-медиків ВДНЗУ «УМСА»

С. М. Ефендієва*, А. О. Варданян, М. П. Мелашенко

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

*Corresponding author: svetlanaefendiieva@gmail.com

Paper received 24.01.18; Revised 27.01.18; Accepted for publication 28.01.18.

Анотація. В статті розглянуто мотивацію студентів вищого навчального медичного закладу під час вивчення іноземної мови як необхідну складову навчального процесу. Проведено моніторинг рівня мотивації до занять серед студентів ВДНЗУ «УМСА» 1-2 курсів, стоматологічного та медичних факультетів. Визначено причини, які заважають займатися вивченням мови. Вміщено найбільш мотивуючі фактори, які спонукають до вивчення мови. Подано поради для студентів, щоб залишатись вмотивованими та підтримувати мотивацію.

Ключові слова: іноземна мова, мотивація, моніторинг, навчальний процес, вищий навчальний заклад.

Вступ. Питання формування позитивної мотивації у студентів під час вивчення мови є актуальним, тому що студенти поступово втрачають стимул до навчальної діяльності. Процес вдосконалення підготовки майбутніх лікарів в умовах сучасної освіти досить складний та обумовлений адекватністю мотивації навчальної діяльності студентів цілям і завданням освітньої системи у ВНЗ [1].

Прийнято вважати, що навчально-методичне забезпечення діяльності вищих медичних навчальних закладів разом із іншими компонентами педагогічного процесу має утворювати науково-теоретичну й концептуальну єдність професійної підготовки майбутніх лікарів для сфери охорони здоров'я. Саме тому питання поліпшення організації навчального процесу, якості теоретичної та практичної підготовки студентів, упровадження позитивних результатів навчально-методичної діяльності вищих навчальних закладів традиційно належать до актуальних питань дидактики вищої школи та постійно перебувають у центрі уваги фахівців. Проблема мотивації студентів до вивчення окресленої проблеми постає з кожним роком все гостріше, особливо в умовах скорочення аудиторного часу на вивчення іноземних мов у вищих медичних навчальних закладах [4].

Стислий огляд публікацій за темою. Формування позитивної мотивації у студентів описано в низці наукових праць як вітчизняних (Н.О. Арістова, Р.О. Гришкова, Н.В. Елфимова, В.А. Онищук, П.М. Якобсон), так і зарубіжних (R. C. Gardner, Richard M. Rayan).

Мета дослідження: визначення мотивації та інтересів студентів медичних спеціальностей до вивчення іноземної мови з дисциплін «Англійська мова» та «Англійська мова (за професійним спрямуванням)» як потужних чинників, що стимулюють процес її вивчення студентами.

Матеріали й методи. У ході дослідження проведено моніторинг мотивації до занять з англійської мови серед студентів 1 курсу стоматологічного факультету та 1 курсу медичних факультетів №1 та №2, 2 курсу медичних факультетів №1 та №2. За допомогою аналізу показано результати проведеної роботи.

Для організації наукового пошуку застосовано такі методи як теоретичний, комплексно-аналітичний, концептуально-системний, фактологічний, описовий, спостереження та узагальнення.

Результати та їх обговорення. Більшістю науковців мотивація розуміється як спонукальний процес, реалізація в дії, психологічну якість, що веде людину до реалізації мети. У педагогіці мотивація вважається найбільш безперечним і вивченим чинником успішності навчання в цілому і вивчення англійської мови зокрема. Вона є пусковим механізмом будь-якої діяльності. П.М. Якобсон визначає три типи мотивації навчання [5]. Як зазначає науковець, існує мотивація, яка може бути названа «негативною», під якою розуміється незручності і неприємності, які можуть виникнути, якщо студент не буде навчатися, його спіткають дорікання з боку батьків, викладачів чи однокурсників. Подібна мотивація навряд чи приведе до успішних результатів. Мотивація з позитивним характером визначається як вагомий чинник для особистості із соціальними прагненнями, у зв'язку з чим навчання розглядається як шлях до здійснення свого призначення у житті. Схвалення людей з оточення, шлях до власного успіху є вузькоособистими мотивами для студента.

Аналізуючи різні точки зору, автор намагається зрозуміти, що може змусити студента плідно працювати над оволодінням іноземною мовою. Викладач повинен пам'ятати, що недостатньо тільки окреслити студентам практичну мету використання їх знань – потрібно постійно підтримувати у студентів прагнення навчатися та вдосконалювати знання.

Є думка, що навчальна мотивація спонукається багатьма мотивами – цивільні (процес підготовки до майбутнього суспільного життя), пізнавальні (процес набуття знань, умінь та навичок), соціальні ідентифікації з викладачем (відповідність вимог вищої школи та досягнень студентів) або батьками, переживання пов'язані із навчальним матеріалом (зацікавленість), матеріальні (фінансова незалежність), прагнення до престижу в майбутньому (діаграма 1):

1. З'ясовано, що 17% студентів обрали цивільні мотиви як двигун прогресу у підготовці до майбутнього життя в суспільстві;

2. Як свідчать дані дослідження пізнавальні мотиви (придбання знань і навичок) діють на 30% опитаних;

3. Одержано, що 11% респондентів керуються соціальними ідентифікаціями з викладачем, які мотивують до успішних навчальних досягнень;

4. 5% учасників анкетування враховують соціальні ідентифікації з батьками;

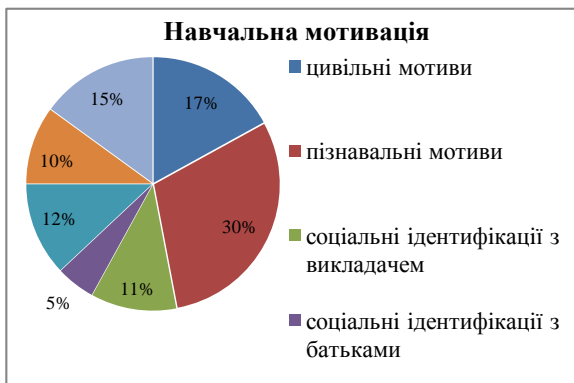
5. Показано, що 12% складають переживання, які пов'язані з привабливістю навчального матеріалу, різноманітністю;

6. З діаграми видно, що 10% – матеріальні мотиви, передумова матеріальної забезпеченості в майбутньому;

7. 15% респондентів виокремили мотив отримання високого соціального престижу серед одногрупників.

Отже, навчальна діяльність регулюється системою різноманітних мотивів, які доповнюють один одного, знаходяться у певному співвідношенні між собою. Однак не всі мотиви мають однаковий вплив на навчальну діяльність.

Діаграма №1

Переживання, пов'язані з мотивацією до досягнення мети, раціональною та ірраціональною оцінкою умов та наслідків, емоційні реакції на ситуацію, стан вольових можливостей, нестача практики, відсутність повторення матеріалу, переоцінка ролі викладача в навчальному процесі визначено як причини, які заважають займатися вивченням іноземної мови [2].

За допомогою діаграми №2 показано результати моніторингу бар'єрів, які перешкоджають вивченню мови:

1. Як свідчать дані, 30% опитаних студентів виокремили недооцінку власних можливостей як фактор, що заважає займатися вивченням мови.

2. Встановлено, що 25% діаграми складає нестача практики. Вивчати англійську простіше й ефективніше в процесі живого спілкування. Запорука успіху у засвоєнні є постійна мовна практика. Її не варто недооцінювати навіть на ранніх етапах навчання: знаючи лише кілька слів англійською, ви можете намагатися брати участь у простих діалогах, запам'ятовувати деякі слова і особливості вимови. Якщо практичні заняття складаються з теорії і практики в процентному співвідношенні 50/50 – таке заняття не принесе вам очікуваного результату. Практика повинна становити, як мінімум, 80% часу. Приділяючи деякий час англомовним аудіокнигам або радіо, читанню преси мовою оригіналу, а також регулярне спілкуватися з носіями мови в соціальних мережах або на заняттях у розмовних клубах – опанування мови виявиться швидким і захоплюючим процесом. Використання соціальних мереж як віртуально освітнього середовища іншомовного спілкування забезпечить безперервну взаємодію учасників освітньо-

го процесу, враховуючи інтереси, і сприяє формуванню мотивації до вивчення іноземної мови.

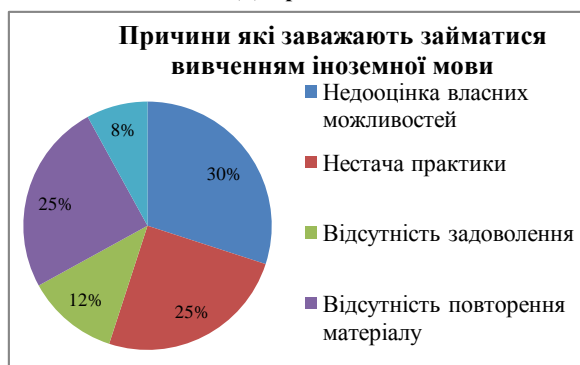
3. На підставі проаналізованих даних 12% опитаних виокремили демомотиватором відсутність задоволення. Для уникнення такого бар'єру заняття має бути чітко спланованим та структурованим. Щоб виробити звичку приділяти англійській мові більше часу і навчитись отримувати від занять задоволення необхідно враховувати такі фактори:

- вивчайте англійську з друзями (змагайтеся, жартуєте, долайте складнощі);
- відвідуйте розмовні клуби;
- дивіться фільми англійською мовою в компанії близьких і друзів;
- грайте в настільні ігри англійською мовою;
- слухайте музику англійською;
- читайте улюблені книги або графічні романи (комікси) англійською.

4. Одержано, що 25% респондентів визначили відсутність повторення матеріалу як причину, що заважає навчанню. Загальновідомо, що «Repetitio Est Mater Studiorum» – глибока думка, яка стосується і процесу вивчення мови. Запам'ятовувати величезну кількість лексичного та граматичного матеріалу простіше, якщо подавати невеликими порціями і періодично повторювати [3]. Втім, якщо вивчаєте певний матеріал і потім не повертаєтесь до нього – не розраховуйте на те, що згадаєте потрібне слово в процесі спілкування з іноземцем. Повторювати вже вивчений лексичний матеріал можна, наприклад, за допомогою програм для вивчення мови для iOS і Андроїд. Щоб підвищити рівень англійської мови від початкового до середнього за декілька місяців потрібно відвідувати 2-3 заняття з викладачем на тиждень і годину-дві в розмовному клубі на вихідних за умови, перегляду автентичних фільмів, читання літератури, запам'ятовування нових слів.

5. Визначено, що 8% діаграми становить причина переоцінки ролі викладача в навчальному процесі. Характерно, що від хорошого педагога залежить зацікавленість процесом навчання, емоційний заряд від занять, підвищення мотивації. Навіть найкращий учитель не зможе компенсувати низьку мотивацію або небажання приділяти час англійській щодня.

Діаграма №2

Є підстави вважати, що часто ми намагаємося займатися чим завгодно, тільки не англійською. Вигадуємо сотню невідкладних справ, тільки б не сідати за підручники/уроки/навчальні відео, що є питанням не

часу, а мотивації. Більшість людей впевнені, що іноземній мові потрібно приділяти величезну кількість часу або не починати вивчення зовсім. Зверніть увагу на короткі тимчасові проміжки, які витрачаємо на дорогу, каву, короткочасний відпочинок. Слухайте англійські діалоги вранці під час пробіжки, насолоджуйтеся англомовною музикою за кавою, вивчайте нові слова, поки їдете на навчання.

Знайти свій спосіб вивчення мови і досягти своєї мети зможе кожна цілеспрямована людина. Достатньо просто навчитися сприймати процес навчання не як необхідність, а як заняття, що приносить вам і задоволення, і користь.

Підкреслимо, що до найбільш мотивуючих факторів, які спонукають людину приступити до вивчення англійської мови, можна віднести:

1. Підвищення можливості кар'єрного росту.
2. Навчання та стажування за кордоном.
3. Доступ до інформації на міжнародних конференціях, форумах, семінарах.
4. Прагнення до саморозвитку й самореалізації.
5. Подолання мовного бар'єра під час подорожей.
6. Можливість використання автентичних іншомовних матеріалів.

Залежно від дидактичної мети практичні заняття класифікують як заняття засвоєння нових знань, формування умінь і навичок, закріплення, повторення, узагальнення і систематизації вивченого, контролю і корекції знань, аналізу контрольних робіт.

За допомогою діаграми №3 підраховано відсоток опитаних студентів-медиків I курсу стоматологічного факультету та медичного факультету №1 та №2, II курсу медичного факультету №1 та №2, які надають перевагу таким заняттям:

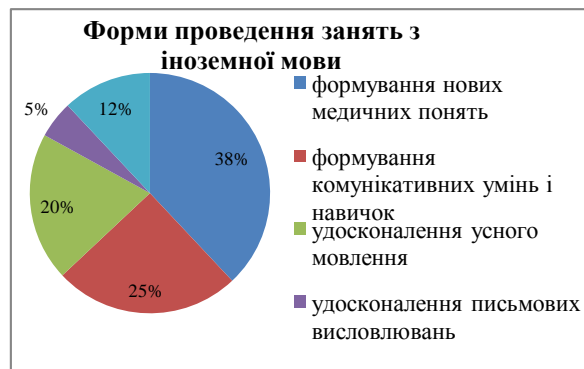
1. 38% студентів надають пріоритет заняттям із формування нових медичних термінів;
2. Відтак, 25% респондентів віддали першенство заняттям з формування комунікативних знань, умінь та навичок;
3. В результаті анкетування 20% опитаних із задоволенням відвідують заняття із підвищення якості усного мовлення;
4. З діаграми є зрозумілим, що питання удосконалення письмових висловлювань склало 5% опитаних студентів-медиків;
5. Дослідження показало, що 12% – контроль, перевірки рівня володіння всіма видами мовленнєвої діяльності.

Необхідно зазначити, що результати анкетування визначають направлення мотивації, зацікавленості та задоволеності навчально-професійною діяльністю у

студентів, що дуже важливо в підвищенні якості навчання.

Необхідно зазначити, що особливе значення для активізації пізнавальної діяльності студентів до вивчення мови мають підручники, навчальні посібники та аудіовізуальні засоби навчання. Кафедра іноземних мов веде роботу із створення методичних матеріалів та термінологічних словників з метою активізації роботи студентів та підвищення її ефективності.

Діаграма №3

Необхідно зазначити, що особливе значення для активізації пізнавальної діяльності студентів до вивчення мови мають підручники, навчальні посібники та аудіовізуальні засоби навчання. Кафедра іноземних мов веде роботу із створення методичних матеріалів та термінологічних словників з метою активізації роботи студентів та підвищення її ефективності.

Висновки. Дані здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок що, формування позитивної мотивації студентів до занять з англійської мови залежатиме від ряду чинників: цілеспрямованої роботи кафедр іноземних мов, активності викладачів, урахування індивідуальних особливостей студентів, пошуку нових підходів до організації занять. На наш погляд, успішність досягнення якісного володіння іноземною мовою полягає в необхідності забезпечення безперервного навчання англійській мові професійного спілкування у вищому навчальному закладі. Ситуація складається таким чином, що студенти стоматологічного факультету навчаються мові протягом тільки першого року, а студенти медики – протягом двох років та складає 90 годин аудиторних занять. Феномен мови полягає в тому, що вона не пробачає перерви у процесі навчання, а потребує регулярних тренувань.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арістова Н. О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих нелінгвістичних навчальних закладів : Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 2009. – <http://disser.com.ua/content/350944.html>
2. Гришкова Р. О. Психолого-педагогічні умови особистісно орієнтованого вивчення іноземної мови // *Наук. записки КМА.* – Т. 18. – К., 2000. – С. 35-36.
3. Елфимова Н. В. Пути исследования мотивации в когнитивной психологии: сравнительный анализ / Н. В. Елфимова // *Вопросы психологии.* – 1985. – № 5. – С. 162-168.
4. Онищук В. А. Дидактика современной школы: пособ. для учителей / Б. С. Кобзарь, Г. Ф. Кумарина; под ред. В. А. Онищука. – К. : Рад. школа, 1987. – 351 с.
5. Якобсон П.М. Психологические проблемы мотивации в поведении человека. – М. : Просвещение. – 1969. – 317 с.
6. Gardner R. C. A Student Contribution to Second Language Learning, Part II: Affective Variables / R. C. Gardner & P. D. MacIntyre // *Language Teaching.* – 1993. – Volume 26. – P. 1-11.
7. Richard M. Ryan, Edward L. Deci. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions //

Journal of Contemporary Educational Psychology. – Volume 25. – Issue 1. – January, 2000. – P. 54-67.

REFERENCES:

1. Aristova N.O. Formation of the motivation of studying the foreign language in students of higher non-linguistic educational institutions : Dis. ... Candidate ped Sciences: 13.00.04. – K., 2009. – <http://dissert.com.ua/content/350944.html>
2. Grishkova R.O. Psychological and pedagogical conditions of personally oriented studying of foreign language // Scientific. KMA notes. – T. 18. – K., 2000. – P. 35-36.
3. Elfimova N.V. Ways of studying motivation in cognitive psychology: comparative analysis / N.V. Elfimova // Questions of psychology. – 1985. – No. 5. – P. 162-168.
4. Onyschuk V.A. Didactics of modern school: way. for teachers / B. S. Kobzar, G. F. Kumarin; ed. V.A. Onischuk. – K. : Rad. School, 1987. – 351 p.
5. Jacobson P.M. Psychological problems of motivation in human behavior. – M. : Enlightenment. – 1969. – 317 p.

Formation of positive motivation of the English language learning for students of HSEE of Ukraine “UMSA”

S. M. Efendiieva, A. O. Vardanian, M. P. Melashchenko

Abstract. The article deals with the motivation of students of a higher educational institution when studying a foreign language as a necessary component of the educational process. The monitoring of the level of motivation among students of HSEE of Ukraine "UMSA" of 1-2 courses, stomatological and medical faculties was conducted. The reasons that disrupt the education process of language study were determined. The most motivating factors that lead to language learning were placed. There are also advices for students how to stay motivated and for teachers how to enhance motivation.

Keywords: *foreign language, motivation, monitoring, educational process, higher education institution.*

Формирование положительной мотивации к изучению английского языка студентов-медиков ВГУЗУ «УМСА»

С. Н. Эфендиева, А. А. Варданян, М. П. Мелашенко

Аннотация. В статье рассмотрено мотивацию студентов высшего учебного медицинского учреждения при изучении иностранного языка как необходимой составной учебногo процесса. Проведен мониторинг уровня мотивации к занятиям среди студентов ВГУЗУ «УМСА» 1-2 курсов, стоматологического и медицинского факультета. Определены причины, которые мешают заниматься изучением языка. Описано наиболее мотивирующие факторы, побуждающие к изучению языка. Дано советы для студентов, чтобы оставаться мотивированным и поддерживать мотивацию.

Ключевые слова: *иностраннyй язык, мотивация, мониторинг, учебный процесс, высшее учебное заведение.*